

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația :
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Abonament: 300 Lei la an

Redactor responsabil :
Protoiereu DUMITRU ANTAL

Ce însemnătate are vocea și auzul muzical pentru preot ?

O latură importantă a multiplei și variatei activități pastorale a preotului în îndeplinirea frumoasei sale chemări de apostol al cuvântului lui Dumnezeu, este fără îndoială administrarea diferitelor rânduieli liturgice în legătură cu îndeplinirea actelor sfinte și sacramentale.

În calitate de ministru săvârșitor a-l tuturor actelor sfinte, preotul e totdeauna conducătorul indispensabil și firesc a-l ceremoniilor variate, împreunate cu diferitele categorii de cântări bisericești.

Pentru a putea corăspunde acestei laturi de activitate pastorală nestingherit și fără a fi criticat fondat, preotului i se impune, ca să aibă convenita voce și auz muzical potrivit, de cari trebuie să se servească în tot decursul serviciului divin, în prezența sutelor și miilor de credincioși ascultători, urmăritori și însoțitori ai sfintei slujbe dumnezeiești.

La orice servicii divine și în întreg decursul lor preotul slujitor devine centrul și punctul de observație, de atenție și de impresionare a majorității ascultătorilor prezenți.

Ansamblul actelor săvârșite la serviciile divine, pentru a putea fi urmărite cu evlavie și înălțare sufletească de către credincioși, trebuie să decurgă în deplină armonie, iar între replicile preotului și răspunsurile cantorilor s'au a corului, trebuie să existe o consonanță și conglăsuire.

Cântările bisericești asemenea predicei înalță festivitatea și solemnitatea sărbătorilor. Cântarea e inseparabilă de cultul divin.

Prin cântare să exprime mai potrivit sentimentul religios, fie sub formă de adorare, de mulțumire și preamărire a divinității. Cântarea și în genere muzica privită ca o activitate vitală individuală sau so-

cială în scopul conștientei influențări asupra auditoriului, e o armă tot atât de importantă și eficace în sprijinirea sentimentului religios și a credinței ca și bunăoară oratoria.

Cântarea este haina strălucită în care se îmbracă poezia și imnele religioase bisericești pentru a fi redată în o formă ușoară adaptabilă sentimentelor credincioșilor veniți la biserică, fie să imploare ajutor, întărire, îndurare sau milă, fie să aducă mulțumită, laudă și preamărire Dumnezeului preainalt, sau în fine fie și numai să asculte cu evlavie mângăietoarele cântări religioase. Cântarea ca cea mai aproape de spiritualizare între arte, contribuie în mare măsură la stimularea emoției mistice, și este aducătoare și edificatoare de sentimente nobile.

Cântarea întărește puterea cuvântului și exprimă în mod simbolic mișcarea inimii. Ea deșteaptă sentimentele curate și pioase, nobilitând bunul simț al ascultătorilor.

Cântarea mișcă sufletele tuturor credincioșilor, fără deosebire de clasă sau civilizație, ea mișcă pe copil, pe bătrân, pe tânăr, pe analfabet și pe savant, căci poate să pătrundă la cele mai tainice ascunzături ale sentimentului și inimii omului. E în stare chiar să înmoaie inimile de piatră și să abată pornirile diavolești ale omului, ca ura, dușmănia și cruzimea omenească.

Dar pentru ca efectul cântării să fie cu rezultat, nu mai încapă îndoială, că atât persoana cât și organul sau instrumentul prin care se reproduce cântarea, trebuie să întrunească anumite condiții, cari sunt claritatea și intensitatea tonului sau vocii organului și auzul muzical dezvoltat al persoanei.

Preotul, ce trebuie să tindă la desăvâr-

sire, este dator să-și cultive la timp oportun glasul și auzul muzical și să-și desvoalte gustul frumosului treptat, nu numai în școală, în teologie, dar chiar și eșind de pe băncile școlii, în viața practică pastorală, controlându-se, fie singur, fie prin alții și primind cu toată bunăvoința observări juste și obiective, făcute lui direct sau indirect. Ar fi de competența Revizorului eparhial, ca în cadrele inspecției sale, să constate și să raporteze și despre activitatea muzicală a preotului conștient de chemarea sa.

Dicțiunea, pronunțarea corectă, respicată a textului și prozodia se pot însuși cu inteligență chiar și în mod autodidact prin exercițiu și controlare.

Preotul trebuie să premerge întâi cu exemplu, apoi are să controleze și executarea precisă a cântărilor bisericești, dicțiunea și prozodia, dând cuvenitele îndrumări celor ce îl însoțesc în serviciu. Dar cum o va putea face aceasta, când el însuși e antimuzical și fără pricepere în materie? Demnitatea lui la tot cazul o să scadă mai întâi în fața cântăreților și prin aceasta apoi și în fața credincioșilor.

Să facem bunăoară o comparație între serviciul divin administrat de un preot bun și demn dotat cu auz muzical și cu voce sonoră, însoțit de un cor disciplinat, ori chiar numai de un cântăreț bun, și între acelaș serviciu oficiat de un alt preot tot bun și demn cu calități alese, însă lipsit de auz muzical și de voce și cu defecte de pronunțare sau de dicțiune. Ne vom putea ușor convinge de superioritatea, de pietatea și fastul deosebit a-l primului și neplăcerea sau chiar enervarea ce ne-o procură cel de al doilea serviciu divin oficiat de un antimuzical. Să nu ne mire apoi faptul, dacă în atari împrejurări de enervare puțini dintre dirigenții de coruri pot rezista atacurilor și tentativelor la simțul lor muzical și zdruncinărilor de nervi, fără a-și eși din calmul lor, pe care nu și-l pot păstra.

Observările unora, că mai mult folos aduce binelui obștesc și creștinesc un preot harnic, înzestrat cu alte multe calități bune și alese, nu detrage întru nimic din importanța aptitudinilor muzicale vocale, cari sunt aproape indispensabile unui preot a-

devărat și inexceptionabil, iar abaterile excepționale dela această regulă, nu trebuie și nu pot fi generalizate.

Oare la citirea evangheliei ce are să o facă preotul, aproape la toate serviciile divine, nu i se reclamă aceiași muzicalitate și voce, același auz muzical, ca la o cântare, întrucât și aici trebuie să observe anumite cadențe mici și mari, amăsurat pozițiilor, apoi accente și intonații prozodice? Ba chiar și o simplă citire de rugăciune o poate mai bine, mai cu dicțiune interpreta un individ dotat cu simț muzical. Dar preotul nu are numai să citească Evanghelia, anumite rugăciuni și ecteniile, ci trebuie să cânte adeseori la cele mai multe sărbători și servicii. Așa bună-oară, ce frumoasă impresie produce cântarea din partea preotului, ca cel dintâi, „*Christos a înviat*“ la Sfintele Paști, după care apoi continuă strana. Cât de mistică și impresionantă e cântarea „*Să se îndrepteze rugăciunea mea*“ dela Liturgia înainte sfințită, pe care preotul, după cum prescrie tipicul, are să o cânte singur în altar, în timp ce credincioșii îngenunchiază cu toții. Dar la Bobotează nu se cade preotului să cânte primul „*În Iordan botezându-te Tu Doamne*“ iar la sfințirea apei mici sau sfeștanie primul „*Mântuiește Doamne poporul tău*“, și alte cântări, și așa mai departe, aproape la toate serviciile divine. E destul de evident, că preotul lipsit de acest dar al cântării e veșnic stângenit în chemarea sa, și nu cred că va nega cineva acest lucru.

S'ar impune deci dela sine, ca o condiție sine qua non, ca preotul să știe cânta, iar ca să știe cânta trebuie să aibă auz muzical și voce. Deci precum se pretinde dela tagma preoției să întruniască anumite însușiri sufletești și trupești, prevăzute de canoanele bisericești, în mod analog se impune preotului, să întrunească anumite condiții ale muzicalității, pentru a nu stârni enervare și chiar indignare în rândul credincioșilor dotați cu simț muzical. Să nu ne mirăm nici de cum, dacă unui preot lipsit de muzicalitate i se face adeseori cuvenita critică, mai ales atunci când pe lângă aceasta îi lipsesc și alte calități, și aceasta mai vărtos la orașe, unde gustul și simțul muzical e mai dezvoltat.

Condițiile de muzicalitate ca și cele sufletești și trupești, se pretindeau odinioară tuturor celor ce se pregăteau pentru cariera de învățător sau de preot. *O selecționare ce s'ar face d.n toate punctele de vedere la primirea elementelor ce se pregătesc pentru această carieră, ar fi numai în interesul exclusiv al bisericii.*

Excepția care întărește regula s'ar putea aplica și aici exclusiv față de viitorii profesori ce își fac studiile în institutele teologice, ca și față de indivizi cu eminente calități teologice.

Unui preot oricât de bine pregătit în alte studii, dar fără auz muzical și fără voce,

deci fără muzicalitate, ori mai bine zis fără cunoașterea cântărilor bisericești îi lipsește o armă esențială în echipagiul său, care armă îi este iudispensabilă la toate serviciile divine și în întreaga sa activitate de preot.

În consecință, pentru a nu suferi integritatea condițiilor și recerințelor unui preot adevărat, integru din toate punctele de vedere și slugitor la altarul Domnului, el *va trebui neapărat să întrunească și această condiție esențială, care este muzicalitatea, cunoașterea cântărilor, respective calitatea auzului muzical și a vocii.*

Dr. V. Petrașcu.

Pareneză

rostită în biserica-catedrală din Cluj cu ocazia comemorării UNIRII BASARABIEI la 29 Aprilie a. c.

de Prof. Dr. I. VASCĂ

*Prea Sfințite Stăpâne,
Iubiți Credincioși,*

În capitala Basarabiei, soră în suferință cu Ardealul dezrobit, se prăznuște azi o slăvită sărbătoare; se săvârșește comemorarea celor zece ani împliniți dela înfăptuirea unirii acestui scump pământ românesc cu țara-mamă.

Dar acest înălțător moment de strălucită sărbătoare a fraților noștri dintre Prut și Nistru, constituie în același timp și momentul de bucurie și înălțare sufletească a noastră a tuturor, frați ai acelui neam, legați prin aceleași legături trainice de credință, limbă, tradiție, obiceiuri și suferință, azi cu toții uniți între hotarele firești ale scumpei noastre patrii întregite.

Astfel că dacă marea prăznuire a comemorării unirii Basarabiei cu patria-mamă se inaugurează azi cu rugăciunile fierbinți înălțate către milostivirea cerului de întreaga oficialitate, de armată, de clerul și poporul băștinaș în Catedrala din Chișinău, ne simțim plăcut îndemnați să unim și noi glasul rugăciunilor noastre alături de cel al întregii suflări românești, pentru a-i aduce Tatălui Ceresc în fața acestui altar sfințit prinos de mulțumiri și recunoștință pentru tot binele, fericirea și gloria, de care a binevoit să ne învrednicească țara și neamul.

Încunjuțați de neamuri pururea vrășmașe, veșnic cotropiți de necurmăte războaie, străbunii noștri, ca spre niște zări îndepărtate, zădarnic și-au tot ațintit privirea minții spre realizarea ispititorului vis al unirii tuturor țărilor românești. Ci prevedința nepătrunsă a rezervat generației noastre această îmbucurătoare și minunată surpriză. Iar dintre provinciile românești, împărțiate și stăpânite prin cele împărțiri de vitregă și nemiloasă ocârmuire, cea dintâi căreia i-a fost împărțit să pășească pe calea înfăptuirii mărețului vis, a fost Basarabia, provincia la care mai puțin se cugetară conducătorii destinelor noastre. Desmembrată cu silă și arbitrar de sânul Moldovei, timp de 106 de ani acest pământ românesc a avut să sufere greu sub jugul robiei țariste.

Dar cu toate măsurile de șicană, robie și înstreinare sufletească la care au fost supuși, frații noștri basarabeni au rămas neclintiți în dragostea de lege, neam, obiceiuri și limbă. Prutul n'a putut forma niciodată granița trainică și definitivă a despărțirii; astfel că la plinirea vremii, când războiul mondial și-a fost încheiat opera de distrugere, mult încercații noștri frați, deplin pregătiți sufletește, s'au putut încorpora cu entuziasm la alvia scumpului pământ strămoșesc.

Iar în memorabila zi de 27 Martie sau 9 Aprilie a anului 1918, zi care va rămâne înscrisă cu litere de aur în cartea neamului, Moldovenii Basarabeni, stăpâni pe libertatea națională, decretează prin „Sfatul Țării” alipirea Basarabiei la pământul pa-

triei-mame, exprimând astfel voința unanimă și liberă a poporului dintre Prut, Nistru, Dunăre și Marea-Neagră și se proclamă supuși ai Regelui Ferdinand I. al României.

Sublime și înălțătoare momente! Ele au fost menite să fie preludiul fericit al unrilor cari au urmat, precursorul istoricelor acte de încorporare a Bucovinei, Ardealului și Bănatului la țara veche românească.

Se împlinesc zece ani de atunci! Iar dacă aruncăm puțin privirile asupra acelor mărețe zile de glorie, triumf și bucurie generală, parecă cu înfiorare ne vin în minte cuvintele poetului, care tot gândind la vremurile de vitejie ale străbunilor și dorind să cânte zilele mari de odinioară, a exclamat și a zis: . . . „De așa vreme se învredniciră doar cronicarii și rapsozii!“ Și cine ar fi putut proroci că, chiar noi vom fi sortiți să ajungem acele zile mari, asemănătoare celor ce pentru veacuri în urmă au fost întrezărite de viziunea poetică?

Totuși însă așa a fost! Căci într'adevăr reprivind cu ochii minții în jurul neamului românesc, cum l-am văzut cu zece ani în urmă, ne apar aieva ~~reinviate~~ ~~vremile~~ ~~cronicarilor~~: „Polonia și Ucraina restabilite; Bulgarii neastâmpărați reduși la văile aspre ale Balcanilor; Sârbii retrăind zile de eroice frământări din vremea dușmanilor; hoardele pustiitoare retrăgându-se de pe pământul țării; împărăția încheată din calcule nefirești a Austriei risipindu-se în părțile din cari a fost alcătuită; colosul nemărginit și pururea amenințător al împărăției moscovite destrămandu-se singur în bucățile ce erau odinioară; iar noi deveniți iarăși străjerii neadormiți la Nistru!“¹⁾ Și atunci nu poți să nu exclămi și să zici: „Cât de mari și minunate sunt lucrurile Tale Doamne!“

Dar să lăsăm poezii, să cânte și ei cu măiestria cuvenită frumusețea acelor zile mari! Veselească-se azi poporul, care a îndurat amarul pribegiei și pustiirile războiului, cum va crede el mai bine!

Ci noi, iubiți prezenți, în această zi de comemorare istorică, adunați precum suntem în fața altarului, să ne îndreptăm doar cugetele și privirea către Acela, în mâinile căruia sunt veacurile și viețile popoarelor și să zicem: „Binecuvântat fie Dumnezeu!

părinților noștri“, că ne-a certat, dar morții nu ne-a dat; ne-a încercat greu cu suferințe, dar ne-a învrednicit de zilele mari de acum. Și precum în ceasurile de zăbucium și chin sufletesc ne-a înarmat cu răbdare, așa și'n clipele de fericire să ne împodobească cu înțelepciune.

Iar celor ce s'au jertfit pentru înfăptuirea României-Mari și azi nu mai sunt printre noi, să le împlorăm răsplătirea cerului cea dreaptă; precum și celor ce sunt, ca și celor ce vor veni după noi, înțelepciune și putere, unire în cugete și'n simțiri le dorim, pentru ca să poată stăpâni în pace și cu spor poporul și țara aceasta și sub ocrotirea Provedinței celei sfinte să îndeplinească cu vrednicie în lume rostul binecuvântat și cinstit din viața neamului căruia-i aparținem, în veci Amin.

Constatări

În lupta desfășurată de curând în jurul legii cultelor, era natural să se afirme și o seamă dintre laici. Urmărind cu atenție convingerile multora din ei, afirmate fie în discuții, fie în coloanele ziarelor, se poate întrezări un simptom care trebuie să ne îngrijoreze. Se pare că a trecut timpul de a ne lăuda cu tradiționala religiozitate a poporului român. Cel puțin pătura suprapusă în toate manifestările ei dă dovadă de o absolută desorientare în materie de religie. Nu numai că nu are formată o conștiință ortodoxă, punând pe picior de egalitate, diferite confesiuni ale creștinismului, dar n'are nici cel puțin o conștiință creștină.

Poate ar părea prea aspră această ultimă acuză, și totuși corăspunde adevărului. Presa din preajma sărbătorilor mari este oglinda care redă acest adevăr. Se scriu zeci de articole, nu numai de simpli ziariști informatori, ci de purtători ai condeiului, oameni cu greutatea unor educatori ai maselor, amintind numai în treacăt marile momente din viața Mântuitorului sărbătorite de creștinătate. Aceștia aparțin grupului celor mai conștienți creștini, urmează o nouă categorie cari d. e. cu ocazia sărbătorilor „Învierii Domnului“ se rușinează a afirma această minune.

Credința în minuni, o consideră ca ceva ce aparține mentalității omenirii de acum

¹⁾ V. Putii, Cuv. d. Unire, rost. 18 Noem. 1918.

câteva secole în urmă, nici decum celor din sec. al XX-lea. În fine urmează al treilea grup cari de obicei în numerele de sărbători, voind a servi publicului, ceva modern, se apucă și redau câte o pagină-două, din produsele anticreștine ale spiritului jidovesc.

Mi-se poate reproșa și pe dreptul: „Dar nu singuri ziariștii și colaboratorii la diferite ziare din țară sunt reprezentanții păturei noastre culte?” Da, și aceasta e drept. Aș vrea însă să-mi dovedească cineva, dacă din pătura noastră cultă, cel puțin 10% a mai adăugat ceva aceluia substrat religios, cu care a venit de acasă, din timpul când Dumnezeu mai trăia în casele românilor noștrii, fie domn, fie opincă. Este oare imoralitatea contemporană, desinteresul față de tot ce-i biserică, produsul conștiinței religioase?

Cu durere trebuie să constatăm, că în această direcție, suntem mult în urma înaintașilor noștrii. Iar dacă un român de seamă, afirmă, că singură biserica în împrejurările actuale, poate exercita o influință binefăcătoare de ordin moral și social, în cadrul doctrinelor și tradițiilor sale, înseamnă că trebuie refăcută și creată conștiința creștină ortodoxă.

Deci tu intelectual român ori cine ai fi, nu disprețui, nici schimonosi credința părinților tăi. Credința lor ți-au format terenul atât de prielnic viețuirii tale. Nu-ți dai seama oare, că tu și generația ta e numai o verigă în lanțul vieții unui neam. Ce vei lăsa urmașilor tăi, când tot ceea ce zidești n'are la bază forța morală, pe care singur creștinismul o poate da? Privește în cutele adânci ale sufletului tău, vei găsi un loc întunecat, păraginit, care strică întreg ansamblul. Sunt necesitățile de ordin religios ale sufletului tău. Cultivă aceea lature. O disarmonie nu vei trezi în suflet prin aceasta. Adevărurile creștine stau cel puțin atât de sus precum sunt cele mai strălucite produse ale spiritului uman, cu deosebirea că aceste din urmă se vor întuneca, pe când ele veșnic vor sclipi. Conștiința și credința creștină îți va aduce echilibrul sufletesc după care te năzuești. Numai o pătură cultă conștientă de frumusețea și valoarea idealului creștin, va putea aduce mult așteptata reformă morală a vieții contemporane.

M.

Uniți-catolici și uniți-ortodocși

— Documente omenești —

Într'o discuție în legătură cu legea cultelor, am auzit următoarele două întâmplări adevărate, cari caracterizează în modul cel mai evident educația forțat catolică ce s'a dat și se dă intelectualilor români uniți, alături de tradiționalismul sănătos și nepapistășit al țăranilor români uniți.

*

La cea mai recentă depunere de jurământ a medicilor, cari au fost chemați să-și facă stagiul militar în București, comandantul regimentului pentru medicii români a chemat un preot român ortodox, pentru unghuri unul romano-catolic, iar pentru evrei un evreu etc. Medicii greco-catolici văzând că nu a fost chemat și un preot unit, printr'un delegat s'au prezentat comandantului și au cerut un preot unit.

— Ce-i acea unit, — i-a întrebat comandantul.

— E confesiunea greco-catolică.

— Cum, nu sunteți români?

— Suntem români.

— Nu aveți biserici ca și ale noastre?

— Ba da.

— Nu vă este ritul la fel și nu vă rugați românește?

— Da.

— Ei atunci cum veniți ca oameni învățați cu astfel de pretenziuni copilărești. Este un preot român și la acela veți depune jurământul.

— Să trăiți domnule Colonel, noi totuși dorim să depunem jurământul la un preot greco-catolic.

— Am zis

Când s'a ajuns la jurământ toți medicii uniți au depus jurământul în fața preotului romano-catolic, alături de unghuri.

Și încă mai zic uniții că noi le zicem minoritari

*

Al doilea caz s'a întâmplat în timpul războiului în Praga. Câteva companii se pregăteau să meargă pe câmpul de luptă. Între aceștia erau vre-o 500 uniți, iar 300 ortodocși. Fiecare confesiune își avea preotul său. Preotul ortodox făcea liturghie într'o capelă improvizată, într'o baracă. Cel greco-catolic într'o pompoasă biserică ca-

toxică. Ca buni creștini toți soldații s'au mărturisit și pe a doua zi s'au dus fiecare în biserica lui să se împărtășiască. Preotul unit, din comoditate, ori poate din zel catolic, în loc să-și împărtășiască credincioșii după legea românească, cu sfânta cuminecătură pregătită cu prescură de pâine dospită și vin, a luat dela catolici oștii-globurile și cu acestea i-a cuminecat. Soldații nedumeriți s'au prezentat o bună parte din ei.

Când să se întoarcă la casarmă, aproape toți într'un glas au cerut oficerului care-i comanda, să-i ducă și la biserica cea românească din „baracă“. Oficerul i-a dus.

Preotul când a ieșit să-și cuminece soldații a constatat cu mirare că în loc de 300 câți mărturisi-se, erau încă odată atâția și arătându-și surprinderea a rugat să se împărtășiască numai cei cari s'au sponvedit, fiind altfel păcat. Și atunci și-a ridicat glasul unul din cei ce veniseră de curând și a zis:

— Să ne ierți părinte, că noi suntem uniți, am fost toți la biserica cea catolică și acolo părintele nostru ne-a dat niște cuminecătură ca mărgelile și acrișoare, se vede că papistașă, că nu era de loc cea românească, pâne cu vin, cum o cunoaștem de acasă. Ca mâne pornim pe câmpul de luptă, știe bunul Dumnezeu, avea-om parte să ne mai vedem copiii și soțiile, vrem să mergem împăcați cu Cel de sus, fă bine și ne cuminecă cu cuminecătură românească.

....Se poate o mai bună lecție zeloșilor noștrii uniți-catolici?

d. a.

Morala și politica

În a doua Duminecă a luni acesteia, dl prof. univ. S. Mehedinți, a publicat în ziarul „Cuvântul“ un articol foarte documentat, cu titlul „Scadența păcatelor politice“, având ca motto: „*În statul modern, cinstea nu e o virtute, ci o necesitate*“. Fără ai rezuma conținutul, care din titlu ușor se poate presupune, ne mărginim să desprindem din el, citând ideile principale, fiindcă sunt străbătute de o înaltă concepție etică:

„Istoricul N. Iorga, întors dintr'o călătorie din Apus, unde a văzut o sumă dintre

cele mai distinse personalități, aruncă dela tribuna Camerei verdictul judecății europene: „Avem opinie publică rea; neîncredere în vitalitatea noastră, în unitatea... statului și în putința de a fi măcar ce am fost“. Și anume România e cea dintâi „între cele 4 țări bolnave, amenințate cu desmembrarea“. Mai cumplită discalificare nici că se putea! Iată unde am ajuns după zece ani dela întregirea hotarelor.

„Cea dintâi cauză (a scăderii creditului nostru) este fără îndoială, atitudinea cârmuitorilor acestui stat. Atât valorează istoria unui popor, cât prețuesc personalitățile sale reprezentative.

„Nu inteligența le-a lipsit (deșteptăciune se găsește în România pe toate cărările), ci *concepția unei morale politice* a lipsit conducătorilor noștri. Ei nu și-au dat seama că *în statul modern cinstea nu e o virtute, ci o necesitate*, — ca și telegraful, telefonul, căile ferate sau alt mijloc al traiului modern. Pe vremea căruței de poștă, puteai pleca la drum chiar și cu un surugiu chefuit. În opera automobilelor a pornit cu un șofeur beat e — moarte sigură. Pe vremea când banii Sameșului erau lăsați la oblâncul șelii, până ce omul visteriei intra în han, să bea un pahar de vin, visteria mergea chiar când o legăturică de parale se mai rătăcia prin fundul traistii. Dar azi, când refacerea cu miliarde verificate prin contabilitatea focului (depozitele arse), când Reșița (cu alte miliarde) Petrolul statului (iarăși miliarde), Pădurile tot miliarde), Pescăriile, etc. etc. când toate trebușoarele acestea au fost aranjate cu forme mai mult sau mai puțin porcine, așa că statul a fost devastat cu frenezie, introducând gheșeftul de partid... nu e oare vădit pentru ori și cine că oamenilor generației învinse le-a lipsit concepția morală în politică?

„României îi lipsește și înlăuntru și în afară, începând cu chestiile economice și financiare, și sfârșind cu chestiile politice, îi lipsește prestigiul, pe care nu i-l poate da decât o atitudine în adevăr modernă a oamenilor care o cârmuesc.

„Viața modernă e întâi și întâi de toate publică. După cum noi le știm pe ale altora și alții le știu pe ale noastre, mai ales când 4 milioane de minoritari ne privesc

țință din Parlament până în cel din urmă birou de minister

„Pentru a avea prestigiu politic, omului de stat îi mai trebuie încă ceva: capacitatea de a conduce o țară, precum și o concepție morală, care să-l țină departe de orice contact suspect, păstrându-i tot creditul său numai pentru a servi interesul permanent al poporului pe care îl reprezintă.

„Convingerea noastră este însă neclintită: realitatea nu poate fi mistificată niciodată, de nimeni; România nu se poate întrema decât sub cârmuirea unor oameni cari să știe că *politica e știința și morala aplicată*, și că în statul modern cinstea nu e o virtute, ci o necesitate, ca și igiena de toate zilelele“.

Și noi suntem la felu convinși că activitatea politică, ca ori și care altă activitate publică, trebuie să aibă bază morală și cât mai curat creștinească, cu teamă de Dumnezeu și dragoste de deaproapele.

CRONICĂ

Comemorarea a zece ani dela unirea Basarabiei

Paralel cu marile serbări de comemorare din Chișinău, desfășurate cu concursul și în prezența Inaltei Regențe, a membrilor guvernului și a altor personalități de seamă din Basarabia și întreaga țară, cu fastul cuvenit s'a serbat și la Cluj.

După sfânta liturgie de Duminică, în fața Prea Sf. Sale Episcopului Nicolae Ivan, a autorităților civile și militare și a numeroșilor credincioși s'a oficiat un Te-Deum, la încheierea căruia a rostit o frumoasă pareneză dl prof. Dr. I. Vască, pe care o publicăm în partea primă a foiei noastre. În piața mare a urmat apoi o impozantă paradă militară.

Aceiași reprezentanți ai autorităților și un public ales au luat parte la comemorarea festivă din aula Universității.

Ședința festivă a deschis-o dl G. Buogdan-Duică, încadrând în câteva cuvinte de comemorare telegramele trimise din acest prilej Inaltei Regențe și prim-ministrului.

În numele secției istorice a „Astrei“, a rostit o savantă cuvântare dl Dr. I. Lupaș. prof. universitar. Pornind dela principiul democratic care stăpânește astăzi știința istoriografiei, de a avea în vedere la scrierea istoriei, în primul rând, viața socială a popoarelor și numai apoi a regilor și a celor cari au purtat războaiele, a arătat că poporul nostru în cursul veacurilor și dacă n'a putut trăi ca națiune politică, a trăit însă ca națiune etnografică. Cetele de ciobani cari au cutreerat toate marginile pământului locuit de români, au făcut veacuri de-arândul legătura unității naționale, ajuns să se înfăptuiască și politicește abea acum 10 ani. Această conștiință de unitate a existat totdeauna și în sufletul fraților basarabeni. Încheie cu un entuziast apel la desăvârșirea unirii sufletești. A fost viu aplaudat, atât pentru conținutul ales al cuvântării cât și pentru forma plăcută în care a fost îmbrăcat și predat.

A urmat pr. I. Agârbiceanu care a citit un cuvânt de comemorare în numele secțiilor literare și științifice a „Astrei“, vorbind despre pericolul ce ne amenința neamul prin ofensiva de desnaționalizare a popoarelor ce ne-au stăpânit. Trunchiul sănătos al neamului, asemănător unui stejar, a biruit toate furtunile și acum își reînsănătoșează coroana.

Din partea Ligei Culturale a vorbit câteva cuvinte și prof. univ. Ghidionescu, asociindu-se la urările aduse.

Cei ce am asistat la această serbare am simțit pulsându-ne în simțiri o parte din entuziasmul ce ne stăpânea acum 10 ani, în dorința de a ne vedea una într'o singură Românie-mare, pe care după ce ne-a dat-o Dumnezeu, nu prea o cinștim și nici n'o servim precum s'ar cădea.

Consiliul plenar eparhial. În zilele de 30 Aprilie și 1 Mai c. s'a ținut Consiliul plenar eparhial și a pregătit lucrările pentru Adunarea eparhială din 13 Mai c. Secțiile au prezentat rapoartele generale asupra activității Consiliului pe anul 1927, s'a aprobat bilanțul anului trecut și bugetul anului 1928. Chestiuni la ordinea zilei au fost: numirea prot. Mih. Muntean ca protopop al Maramurășului, ordonarea alegerii de protopop la Reghin și complectarea postului de subșef de birou clasa I. S'a hotărât continuarea lucrărilor Catedralei și anume zidirea intrării principale.

PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 3015—1928.

1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de *subșef de birou* *clasa II*, la Consiliul nostru episcopesc, devenit vacant, publicăm concurs cu termin până la 20 Mai a. c. — Postul e dotat dela Stat cu 750 Lei salar de bază. — Un necăsătorit primește lunar 4618 Lei.

Va îndeplini funcțiile ce i se vor încredința. Între concurenți vom preferi clericii absolvenți. În lipsa acestor pot fi numiți respective aleși și alți reflectanți cu pregătiri și praxă de birou, provăzută la art. 36 și 37 din Statutul funcționarilor publici. — La petiții vor aclude:

1. Atestatul de botez.
2. Act de cetățenie.
3. Atestatul de școală (clasa din urmă).
4. Certificat de bună purtare dela ultimul serviciu de Stat unde a servit.
5. Alte documente recomandatoare, despre anii serviți airea.

De locuință pentru cel numit nu ne putem îngriji.
Cluj, la 3 Mai 1928.

NICOLAE
Episcop.

Nr. 235—1928.

1—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de clasa II-a *Cărpiniș* din protopopiatul Abrudului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Locuință în natură cu supraedificate.
2. $\frac{1}{4}$ jugăr grădină.
3. Venitele stolare uzitate.
4. Salar legal dela Stat conform cvalificației.

Cererile de concurs instituite conform normelor în vigoare, se vor înainta în termenul arătat, subsemnatului oficiu.

Reflectanții pe lângă observarea celor cuprinse în Regulament, se vor prezenta la subsemnatul oficiu și cu aprobarea acestuia în parohie, spre a face cunoștință cu poporul.

În conțelegere cu Consiliul parohial
Abrud la 23 Aprilie 1928.

Petru Popovici, protopop.

Nr. 2933—1928.

AVIZ!

On. preoțime de toate gradele cum și toți funcționarii consistoriali și profesorii Academiei teologice cu întreg personalul administrativ și didactic, sunt prin aceasta invitați ca să achite darea globală pe semestrul I. 1928, cel mai târziu până la 15 Maiu a. c. iar recipisele să le înainteze până la 1 Iunie 1928 pe cale ierarhică la Consiliul eparhial, — pentru că fără dovada despre plățirea dărilor, nu vor putea ridica salarele și remunerațiile dela Stat pe luna Iunie și lunile următoare. — Cei ce ridică salarii și ca profesori și învățători primind recipisele, vor face de pe original câte o copie autentică de orice oficiu public, provăzută cu sigil oficios. — Domnii protopopi, față de cei cari nu vor observa termenul — de 15 Maiu — vor esmite currier pe spesele lor să procure și prezenteze recipisele, căci orice întârziere și neobservare a termenului de prezentare a recipisei, este împreună cu pierderi considerabile și provoacă întârzieri și iregularități în ridicarea salarelor.

Cluj, la 26 Aprilie 1928.

Consiliul Eparhial.

Nr. 2435—1928.

AVIZ!

Societatea „Temperanța“ din București și-a propus pentru combaterea alcoolismului pe teren practic, să înființeze asociațiuni de acest fel în toate comunele din țară. Datoria tuturor intelectualilor dela sate este să dea, în acest scop, cel mai larg sprijin cu vorba și fapta.

Importanța ofensivă ce o dă această societate împotriva alcoolismului este netăgăduită și nu are nevoie de demonstrări.

Aducem aceasta la cunoștința On. preoțimi cu îndrumarea, ca să dea tot sprijinul factorilor cari inițiază această mișcare și o îndatorăm ca să premergea cu pildă bună, stăruind la înjghebarea acestei asociațiuni în toate parohiile noastre, pentru înlăturarea flagelului care bântue mai ales în populația rurală.

Consiliul Eparhial.